



Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingplan buitengebied Eersel

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

21 december 2017 / projectnummer: 3257



1. Beoordeling kwaliteit milieueffectrapport

De gemeente Eersel wil haar bestemmingsplan buitengebied actualiseren. Met een wijzigingsbevoegdheid wordt een uitbreiding tot 1,5 hectare van een agrarisch bouwblok toegestaan. Onder voorwaarden worden nevenactiviteiten mogelijk gemaakt zoals recreatieve activiteiten en zorgverlening. In een milieueffectrapport (MER) zijn de effecten van het nieuwe plan onderzocht. De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna: de Commissie) gevraagd om de kwaliteit van het milieueffectrapport te toetsen¹.

Wat laat het milieueffectrapport (MER) zien?

Het MER geeft informatie over de waardevolle landschapstypen in het buitengebied en hoe deze bij realisatie van het plan behouden of ontwikkeld kunnen worden. Door regels in het bestemmingsplan, zoals de toepassing van de Landschapsinvesteringsregeling, concludeert het MER dat er geen of een licht positief effect van het plan is op de landschappelijke kwaliteit van het gebied.

Het MER laat zien dat de uitbreiding van veehouderijen kan leiden tot toename van stikstofuitstoot. Daardoor kan er sprake zijn van aantasting van de natuurwaarden in de Natura 2000-gebieden, met name Kempenland-West en Leenderbos en Groote Heide & De Plateaux. In het MER is onderzocht welke veehouderijen door het treffen van uitstoot beperkende maatregelen zonder toename van stikstofemissie kunnen groeien. Hieruit blijkt dat veel veehouderijen de in het plan geboden uitbreidingsruimte niet volledig kunnen gebruiken, tenzij het Programma aanpak stikstof (PAS) de daarvoor benodigde ontwikkelingsruimte biedt. Volgens het MER kan de geurbelasting van woningen licht toenemen. De voorgenomen aanscherping van de geurnormen kan dit negatieve effect echter wegnemen.

Hoe beoordeelt de Commissie de kwaliteit van het milieueffectrapport?

De Commissie concludeert dat het milieueffectrapport een goed beeld geeft van de effecten van de voorgenomen wijziging van het bestemmingsplan buitengebied. Met deze informatie kan de gemeenteraad het milieubelang volwaardig meenemen in haar besluit over het bestemmingsplan.

De Commissie wijst er wel op dat alleen wanneer de maatregelen en regels gericht op een goede landschappelijke inpassing consequent worden toegepast, het plausibel is dat het plan neutraal of in bepaalde gevallen licht positief scoort op de effecten op landschap.

Zij adviseert bij het besluit nog een toelichting te geven op de volgende punten:

- De landschappelijke effecten van omschakeling naar boomteelt en van het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen zoals plastic overkappingen;
- De hoeveelheid ontwikkelingsruimte die het PAS biedt voor uitbreiding van veehouderijbedrijven;
- De relatie van het plan met het beleid voor duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie.
- De recente inzichten over de verspreiding van endotoxinen via fijnstof en de mogelijke consequenties daarvan op de gezondheid van omwonenden.

Hoofdstuk 2 geeft een toelichting op de beoordeling.

¹ Zie voor de samenstelling en werkwijze van de Commissie bijlage 1 en de informatie op de website onder Adviezen/projectnummer [3257](#).

2. Toelichting op de beoordeling

2.1 Waarom m.e.r.?

De gemeente Eersel actualiseert het bestemmingsplan buitengebied om het bestemmingsplan in overeenstemming te brengen met actueel beleid. Met name de Verordening Ruimte van de provincie Noord-Brabant is daarbij van belang. Met deze verordening wil de provincie onder andere de ruimtelijke kwaliteit verbeteren en de overgang naar een zorgvuldige veehouderij in gang zetten. Daarnaast wil de gemeente de leefbaarheid in het gebied verbeteren en passend hergebruik van vrijkomende bebouwing toestaan, bijvoorbeeld voor nevenactiviteiten als recreatieactiviteiten, zorgverlening, opslag en huisvesting van werknemers.

Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan buitengebied is een plan-MER opgesteld, omdat het plan ontwikkelingsruimte biedt voor onder andere veehouderijen. In dit toetsingsadvies beoordeelt de Commissie of het MER voldoende informatie bevat om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in het besluit over het bestemmingsplan.

2.2 Effecten nieuwe plan

2.2.1 Landschap

In het MER worden de effecten van het plan in de verschillende landschapstypen² uiteengezet. Omdat de uitbreidingen binnen of bij het bouwblok plaatsvinden, zal er volgens het MER³ veelal geen sprake zijn van aantasting van de landschappelijke waarden. In het MER scoort het plan om die reden neutraal (0) op de beïnvloeding van landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

In de planregels is opgenomen dat bij de verschillende afwijkings- en wijzigingsplannen voldaan moet worden aan de eisen van de Landschapsinvesteringsregeling de Kempen. Deze regeling vraagt om een investering in landschappelijke inpassing gelijk aan 20% van de gerealiseerde meerwaarde. Met inzet van dit instrument concludeert het MER voor bepaalde gebieden een 0/+ score op landschap.

De Commissie wijst er wel op dat alleen wanneer de maatregelen en regels gericht op een goede landschappelijke inpassing consequent worden toegepast, het plausibel is dat het plan neutraal of in bepaalde gevallen licht positief scoort op de effecten op landschap.

In de effectbeschrijving wordt niet expliciet ingegaan op de mogelijke landschappelijke effecten van een uitbreiding van boomteelt terwijl het plan dit op veel plaatsen mogelijk maakt. Of dit in alle landschapstypen mogelijk is en zo ja, welke effecten dit dan kan hebben, heeft toelichting omdat het van invloed kan zijn op de landschappelijke beleving van gebieden.

² De landschapstypen zijn: 'oude cultuurgronden, kampenlandschap', het beekdallandschap en de heideontginningen.

³ Pagina 44 en 45 van het MER.

Ook wordt geen informatie gegeven over de mogelijke effecten van teeltondersteunende voorzieningen, zoals plastic overkappingen en netten. Het bestemmingsplan maakt deze tijdelijke voorzieningen (gedurende maximaal een half jaar) buiten het bouwblok mogelijk. Wanneer van deze mogelijkheid op grotere schaal gebruik gemaakt gaat worden zal ook dit negatieve effecten kunnen hebben op de landschappelijke beleving door bewoners en recreanten.

- De Commissie adviseert om bij het besluit over het bestemmingsplan toe te lichten
 - wat de effecten op de verschillende landschapstypen kunnen zijn van de omschakeling naar boomteelt en het tijdelijke gebruik van teeltondersteunende voorzieningen
 - en daarbij aan te geven hoe negatieve effecten voorkomen kunnen worden.

2.2.2 Natuur

Stikstofuitstoot

In het plangebied liggen delen van de beschermde Natura 2000-gebieden Kempenland-West en Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux. Daarnaast liggen er meerdere andere kwetsbare natuurgebieden in de directe omgeving. In al deze gebieden is de belasting met stikstof al te hoog. In het MER is onderzocht of het nieuwe bestemmingsplan gaat leiden tot extra uitstoot van stikstof en daarmee extra belasting op de natuurgebieden. Daarbij is uitgegaan van een worst case-situatie, namelijk de situatie van omschakeling naar het grootst mogelijke aantal dieren op 1,5 hectare bouwblok (buiten het beperkingengebied veehouderij) van de diersoort met de hoogste ammoniakemissie.

Om te verzekeren dat geen toename van stikstofdepositie optreedt is in het plan een regel opgenomen die een toename van stikstofdepositie verbiedt. In het MER is daarom ook onderzocht op welke bedrijven met inzet van de nieuwste technieken de extra uitstoot van stikstof kan worden voorkomen. Dit blijkt slechts op een zeer beperkt aantal veehouderijen te kunnen. Alleen deze bedrijven zullen dus gebruik kunnen maken van de uitbreidingsruimte die het bestemmingsplan biedt.

Het MER biedt daarmee de informatie voor een uitvoerbaar alternatief. De Commissie constateert echter dat het bestemmingsplan niet overeenkomt met dit uitvoerbare alternatief.

Het bestemmingsplan bevat daarnaast ook een afwijkingsbevoegdheid waarin wel een toename van stikstofdepositie op bedrijfsniveau wordt toegestaan mits er nog voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is binnen het PAS (Programmatiese Aanpak Stikstof). Deze afwijkingsbevoegdheid kan echter alleen worden opgenomen wanneer bij de vaststelling van het plan al zeker is dat er voldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar is. In het MER is niet inzichtelijk gemaakt hoeveel ontwikkelingsruimte er beschikbaar is en wat dat betekent voor de uitvoerbaarheid van het planalternatief.

- De Commissie adviseert om bij het besluit over het bestemmingsplan toe te lichten hoeveel ontwikkelruimte er binnen het PAS beschikbaar is.

2.2.3 Geur

In het MER is een uitstekende analyse opgenomen van de geurbelasting in het gebied en het aantal woningen waar de geurbelasting een normwaarde overschrijdt. Daaruit volgt dat indien de ruimte die het bestemmingsplan biedt voor uitbreiding van veehouderijen maximaal wordt ingevuld, de geurbelasting nog beperkt kan toenemen.

Om de geurbelasting in de gemeente te verkleinen, herziet de gemeente de geurverordening uit 2015. Als deze verordening wordt vastgesteld is er minder ruimte voor uitbreiding van (intensieve) veehouderij en zullen de bedrijven die willen uitbreiden, extra reducerende technieken moeten toepassen om aan de lagere norm voor de maximale geurbelasting te kunnen voldoen. Dit leidt ertoe dat zelfs bij maximale benutting van de ruimte die het bestemmingsplan biedt, de geurbelasting afneemt ten opzichte van de huidige vergunde situatie.

2.2.4 Duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie

In het MER is niet of nauwelijks ingegaan op de thema's energie, duurzaamheid en klimaatadaptatie, terwijl voor deze thema's wel gemeentelijke ambities zijn geformuleerd. Het nationale Energierapport 2016 geeft bovendien aan dat gemeenten (en provincies) de noodzakelijke energietransitie integraal moeten meenemen bij het opstellen van hun omgevingsvisies en -plannen.

Gemeente Eersel heeft samen met de Kempengemeenten de ambitie om in 2025 gezamenlijk energieneutraal te zijn. In haar Toekomstvisie heeft de gemeente Eersel vastgelegd dat zij in 2030 zelf energieneutraal wil zijn.

Doordat deze thema's in het MER grotendeels ontbreken, is er geen inzicht in de wijze waarop via het bestemmingsplan gemeentelijke ambities gerealiseerd kunnen worden en wat de bijbehorende gevolgen zijn voor landschap, natuur en woon- en leefklimaat. Vooral ambities voor energietransitie hebben potentieel grote ruimtelijke consequenties in het buitengebied. Denk aan de plaatsing van windmolens en zonneweides. De ambities voor energietransitie kunnen daardoor conflicteren met andere ambities, bijvoorbeeld voor landschap en natuur. Het MER geeft geen informatie over deze potentiële conflicten en mogelijke oplossingsrichtingen daarvoor. De gemeente heeft desgevraagd aangegeven dat de realisatie van ambities voor duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie uitgewerkt gaan worden in de Omgevingsvisie die in 2018 wordt gepubliceerd.

- De Commissie adviseert om bij besluitvorming over het bestemmingsplan de relatie te verduidelijken met het beleid voor duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie en aan te geven hoe wordt omgegaan met eventuele conflicten die dat met zich meebrengt voor de overige ambities voor het buitengebied.

2.2.5 Gezondheid

In het MER is met behulp van de GES systematiek inzicht gegeven in de effecten van het plan op de volksgezondheid.

De mogelijke toename van fijnstof wordt terecht aangemerkt als een risico voor de volksgezondheid. In hoofdstuk 6.2 wordt het maximale effect van het plan beoordeeld als beperkt negatief (-/0). In tabel 6.9 wordt het effect echter gewaardeerd als negatief (-). Dit behoeft een nadere toelichting, bijvoorbeeld aan de hand van de hoeveelheid woningen in de contour waar sprake is van toename.

In het MER kon nog geen rekening gehouden worden met de meest recente inzichten⁴ over de verspreiding van endotoxinen en fijnstof. Uit het onderzoek blijkt dat in geval van meerdere dicht bij elkaar liggende pluimveebedrijven de verspreiding plaatsvindt over een veel grotere afstand dan tot nu toe werd aangenomen, namelijk tot 1 km afstand.

- De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan toe te lichten of er door de nieuwe inzichten meer woningen te maken gaan krijgen met toename van fijnstof en endotoxinen en of daar gezondheidseffecten voor omwonenden uit vloeien.

⁴ Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), *Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies)*; RIVM Rapport 2017-0062 (2017).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Hoe toetst de Commissie?

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het milieueffectrapport de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Tijdens het adviestraject bezoekt de werkgroep het gebied waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Wie zit er in de werkgroep?

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Jan Bakker

Gerwin Gabry

Veronica ten Holder (secretaris)

Marieke van Rhijn (voorzitter)

Rob van Woerden

Wat is het besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld?

Het besluit over het Bestemmingsplan Buitengebied Eersel

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor alle activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, moet in Nederland een milieueffectrapport worden opgesteld. De bijlagen C en D bij het Besluit m.e.r. <http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer> geven aan wanneer dit het geval is. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteiten D11.4 en vanwege de Passende beoordeling die nodig is vanwege mogelijke effecten op Natura 2000 -gebieden.

Wie besluit over Bestemmingsplan buitengebied Eersel?

De gemeenteraad van Eersel, zij zijn bevoegd gezag.

Wie neemt het initiatief?

De gemeente Eersel

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie is door de gemeente Eersel niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3257](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

